

Briuselis, 2025 m. balandžio 24 d.
(OR. en)

8086/25

EDUC 112
SOC 223
DIGIT 63
EMPL 143

PRANEŠIMAS

nuo:	Pirmininkaujančios valstybės narės
kam:	Nuolatinių atstovų komitetui / Tarybai
Dalykas:	Įgūdžių sąjungos vaidmuo stiprinant Europos švietimo erdvę – <i>Politiniai debatai</i>

Rengiantis 2025 m. gegužės 12 d. Tarybos (švietimas, jaunimas, kultūra ir sportas) posėdyje įvyksiantiems politiniams debatams, delegacijoms priede pateikiamas pirmininkaujančios valstybės narės orientacinis pranešimas pirmiau nurodyta tema.

Įgūdžių sąjungos vaidmuo stiprinant Europos švietimo erdvę

Švietimas ir įgūdžių ugdymas yra Europos Sąjungos ekonomikos ir socialinių reikalų darbotvarkės pagrindas. Siekdama stiprinti Europos konkurencingumą ir jos ekonominį bei demokratinį atsparumą, taip pat suteikti visiems lygias galimybes gauti išsilavinimą, mokytis visą gyvenimą ir įsidiarinti kokybiškose darbo vietose, Europos Komisija pristatė įgūdžių sąjungos strateginę iniciatyvą, kuria siekiama tobulinti švietimą, mokymą ir mokymąsi visą gyvenimą.

Pagal Komisijos viziją įgūdžių sąjunga – tai švietimas ir įgūdžiai kaip visavertė ir holistinė strateginė politikos priemonė ekonomikos konkurencingumui ir ES stabilumui užtikrinti.

Įgūdžių sąjungos kontekste pristatomos dvi pagrindinės su švietimu susijusios iniciatyvos:

- Pagrindinių įgūdžių veiksmų planas, kuriame daugiausia dėmesio skiriama pagrindinių raštingumo, matematikos ir gamtos mokslų įgūdžių, taip pat skaitmeninių ir pilietiškumo įgūdžių tobulinimui;
- strateginis gamtos mokslų, technologijų, inžinerijos ir matematikos (STEM) mokymo planas, kuriuo siekiama gerinti STEM srities kvalifikacijas ir karjeros galimybes.

Įgūdžių sąjungoje daugiausia dėmesio skiriama keturioms įgyvendinimo kryptims, siekiant užtikrinti, kad kiekvienas turėtų galimybę kurti tvirtus įgūdžių pagrindus ir dalyvauti kvalifikacijos kėlimo ir perkvalifikavimo visą gyvenimą veikloje, taigi gyventi visavertį gyvenimą. Šios keturios įgyvendinimo kryptys:

- ugdyti įgūdžius, reikalingus kokybiškam gyvenimui ir darbui, užtikrinant tvirtą švietimo pagrindą, kuriant iniciatyvas, kuriomis siekiama stiprinti ir tobulinti švietimą ir įgūdžius pasitelkiant Europos švietimo erdvę (EŠE), įskaitant naujas iniciatyvas, pavyzdžiui, pagrindinių įgūdžių rėmimo programą;
- kelti prisitaikyti gebančių darbuotojų kvalifikaciją ir juos perkvalifikuoti, kad būtų pasiruošta skaitmeninei ir žaliajai pertvarkoms, įskaitant priemones, kuriomis remiamas mokymasis ir kvalifikacijos kėlimas visą gyvenimą taikant tokius mechanizmus kaip Įgūdžių garantijos iniciatyvos bandomasis projektas;
- skleisti įgūdžius visoje ES siekiant konkurencingumo, įskaitant priemones, kuriomis palengvinamas darbo jėgos judumas supaprastinant kvalifikacijų pripažinimą pagal įgūdžių perkėlimo iniciatyvą;
- pritraukti, ugdyti ir išlaikyti specialistus Europos ateičiai taikant tokias priemones, kaip programos „Marie Skłodowskos-Curie veiksmai“ iniciatyvą „MSCA Choose Europe“.

Komisijos komunikate taip pat siūloma iki 2030 m. pasiekti keletą naujų tikslų:

- besimokančiųjų, kurių raštingumo, matematikos, gamtos mokslų sričių ir skaitmeniniai įgūdžiai yra prasti, dalis turėtų būti mažesnė nei 15 %, o besimokančiųjų, kurių raštingumo, matematikos ir gamtos mokslų sričių mokymosi rezultatai labai geri, dalis turėtų siekti bent 15 %;
- studijuojančiųjų pagal STEM sričių pirminio vidutinio lygio profesinio rengimo ir mokymo programas dalis turėtų sudaryti bent 45 % ir bent vienas iš keturių studentų turėtų būti moteris;

- studijuojančiųjų pagal STEM sričių tretinio lygio programas dalis turėtų būti bent 32 % ir bent du iš penkių studentų turėtų būti moterys;
- studijuojančiųjų pagal IRT¹ srities doktorantūros programas dalis turėtų sudaryti bent 5 % ir bent vienas iš trijų studentų turėtų būti moteris;
- metinis besimokančių asmenų iš ES nepriklausančių šalių, atvykstančių studijuoti ir įgyti aukštojo mokslo laipsnį, skaičius ES turėtų siekti bent 350 000.

Siekiant užtikrinti faktiniais duomenimis grindžiamą politikos formavimą ir įgyvendinimą, siūloma nauja valdymo sistema (kaip išdėstyta priede), įskaitant Europos įgūdžių aukšto lygio tarybą ir Europos informacijos apie įgūdžius stebėjimo centrą. Tiek taryba, tiek centras remis Komisijos darbą rengiant naują ES 27 rekomendaciją dėl švietimo ir įgūdžių ir Europos semestro ciklo konkrečioms šalims skirtas rekomendacijas.

Įgūdžių sąjunga – tai švietimas ir įgūdžiai kaip strateginė priemonė ekonomikos konkurencingumui užtikrinti. Nors iniciatyvoje pripažįstami pagrindiniai iššūkiai, pavyzdžiui, pagrindinių įgūdžių prastėjimas, mokytojų trūkumas ir skaitmeninių bei žaliųjų įgūdžių poreikis, joje švietimas ir mokymas iš esmės vertinami darbo rinkos požiūriu, mažiau dėmesio skiriant platesnėms švietimo vertybėms, pavyzdžiui, asmeniniam tobulėjimui ir kritiniam mąstymui.

Tačiau 2021 m. nustatyta Europos bendradarbiavimo švietimo ir mokymo srityje strateginė programa, kurios pagrindinis tikslas – kurti EŠE, tebėra itin svarbi sistema siekiant užtikrinti holistinį požiūrį į švietimą ir mokymą visomis aplinkybėmis ir visais lygmenimis – nuo ikimokyklinio ugdymo ir priežiūros iki suaugusiųjų mokymosi, įskaitant profesinį rengimą ir mokymą ir aukštąjį mokslą. Ji apima penkis strateginius prioritetus, iš kurių keli dera su įgūdžių sąjungos tikslais, ir turi savo plataus užmojo ES lygmens tikslus, dėl kurių susitarė valstybės narės; šie penki iš jų turi būti pasiekti iki 2030 m., t. y. per tokį patį laikotarpį, kaip ir nauji tikslai, pasiūlyti pagal įgūdžių sąjungą:

¹ Informacinės ir ryšių technologijos.

- **Nepakankamus pagrindinius įgūdžius turintys penkiolikmečiai**

Iki 2030 m. penkiolikmečių, kurių skaitymo, matematikos ir gamtos mokslų gebėjimai nepakankami, dalis turėtų būti mažesnė nei 15 %.

- **Nepakankamus skaitmeninius įgūdžius turintys aštuntokai**

Iki 2030 m. aštuntokų, kurių kompiuterinis ir informacinis raštingumas nepakankamas, dalis turėtų būti mažesnė nei 15 %.

- **Dalyvavimas ikimokyklinio ugdymo ir priežiūros sistemoje**

Ne vėliau kaip 2030 m. bent 96 % vaikų nuo trejų metų amžiaus iki privalomojo pradinio ugdymo pradžios amžiaus turėtų dalyvauti ikimokyklinio ugdymo ir priežiūros sistemoje.

- **Ankstyvas pasitraukimas iš švietimo ir mokymo sistemos**

Ne vėliau kaip 2030 m. anksti iš švietimo ir mokymo sistemos pasitraukusių asmenų dalis turėtų būti mažesnė nei 9 %.

- **Įgytas aukštasis išsilavinimas**

Iki 2030 m. 25–34 metų amžiaus asmenų, įgijusių aukštąjį išsilavinimą, dalis turėtų būti ne mažesnė kaip 45 %.

Įgūdžių sąjungos ir EŠE iniciatyvose yra numatyta keletas tų pačių sinergių ir bendrų tikslų, pavyzdžiui, įgūdžių ugdymo, mokymosi visą gyvenimą ir judumo. Vis dėlto reikia užtikrinti, kad į darbo rinką orientuotas įgūdžių sąjungos požiūris neužgožtų platesnio EŠE tikslo, kuris grindžiamas pagrindiniu principu – įtraukti visas švietimo ir mokymo sistemas į įtraukią, holistinę ir mokymosi visą gyvenimą perspektyvą, siekiant užtikrinti, kad šios sistemos prisidėtų prie asmeninio, socialinio ir profesinio visų piliečių pasitenkinimo ir propaguotų demokratines vertybes, lygybę, socialinę sanglaudą, aktyvų pilietiškumą ir kultūrų dialogą.

Įgūdžiai yra klestinčios ir konkurencingos ekonomikos pagrindas, todėl švietimo ir mokymo sistemos turėtų įtraukiai suteikti piliečiams aukštos kokybės įgūdžių, pradedant pagrindiniais įgūdžiais, kurie yra itin svarbus asmeninio pasitenkinimo ir tobulėjimo, įsidarbinamumo, socialinės įtraukties ir aktyvaus pilietiškumo veiksnys. Pagrindiniai raštingumo ir skaičiavimo įgūdžiai yra labai svarbūs, tačiau jų nepakanka, kad asmenys galėtų prisitaikyti prie sparčiai kintančios socialinės ir ekonominės aplinkos, ir tuos įgūdžius turi papildyti kritinis mąstymas, kūrybiškumas ir pilietinis aktyvumas.

Atsižvelgiant į šias lygiagrečias pastangas ir nusistovėjusią EŠE sistemą, kuri yra giliai įsišaknijusi valstybių narių bendradarbiavime padedant Europos Komisijai, ir siekiant kuo labiau padidinti švietimo ir mokymo sistemų bei politikos veiksmingumą ir efektyvumą, įgūdžių sąjunga galėtų padėti sutvirtinti ir sustiprinti EŠE sprendžiant kylančius švietimo ir mokymo srities uždavinius, ir užtikrinti veiksmingą turimų išteklių naudojimą užkertant kelią bet kokiam dubliavimuisi ir papildomai administracinei naštai.

Kad tai būtų pasiekta, švietimo ministrai ir pagrindiniai suinteresuotieji subjektai turi aktyviai dalyvauti planuojant ir įgyvendinant įgūdžių sąjungą, kad būtų užtikrintas suderinamumas su nacionaline švietimo ir mokymo politika bei prioritetais, taip pat prasmingi, geriau pagrįsti sprendimai dėl reformų ir investicijų, susijusių su švietimu, mokymu ir įgūdžiais. Požiūris, kuris būtų koordinuojamas visose švietimo ir mokymo politikos srityse ir apimtų visus susijusius sektorius, pavyzdžiui, užimtumo, socialinių reikalų, ekonomikos ir finansų sektorius, galėtų kuo labiau padidinti abiejų sistemų (Europos švietimo erdvės ir įgūdžių sąjungos) veiksmingumą. Taip būtų išsaugotas holistinis požiūris į švietimą ir mokymą, dėl kurio susitarta 2021 m., kartu stiprinant įgūdžių ugdymą.

Atsižvelgdama į tai, kas išdėstyta pirmiau, ir į tai, kad pradedame darbą, susijusį su strateginės programos – įskaitant ES lygmens tikslus, valdymo struktūrą ir darbo metodus – peržiūra, remdamasi Komisijos atliktu pirmojo EŠE ciklo vertinimu, pirmininkaujanti valstybė narė prašo ministrų nurodyti, kaip, jų nuomone, įgūdžių sąjunga ir Europos švietimo erdvė gali papildyti ir sustiprinti viena kitą, kad būtų skatinamos įtraukesnės ir perspektyvesnės švietimo ir mokymo sistemos visoje ES ir būtų užtikrintas didžiausias matomumas ir politinė parama švietimo, mokymo ir įgūdžių rezultatams gerinti Europos lygmeniu.

Siekdama orientuoti politinius debatus, pirmininkaujanti valstybė narė prašo ministrų atsakyti į šiuos klausimus:

1. Kaip įgūdžių sąjunga ir Europos švietimo erdvė galėtų geriausiai papildyti viena kitą užtikrinant kokybišką ir įtraukų švietimą ir mokymą visiems besimokantiems asmenims, kartu išvengiant dubliavimosi ir nereikalingos administracinės naštos?
 2. Atsižvelgiant į pirmąją Europos bendradarbiavimo švietimo ir mokymo srityje strateginės programos ciklą, kuriems pagrindiniams įgūdžių sąjungos elementams turėtų būti teikiama pirmenybė siekiant remti Europos švietimo erdvės tikslus (o ne atitraukti dėmesį nuo jų) ir kaip būtų galima supaprastinti valdymą, kad būtų užtikrintas didesnis nuoseklumas ir greitesnis bei lankstesnis sprendimų priėmimas?
-

Europos Komisijos pasiūlymas dėl įgūdžių sąjungos valdymo

